

REJESTR DOTYCZY:

GRUBER Henryk

s/c i

z d.

* 13 lutego 1892

..... w

kraj:

+ 20 stycz. 1973 Buenos Aires

..... w

ARGENTYNA

kraj:

pochowany: na cmentarzu Recoleta

nr grobu:

8418
Nr rejestracyjny

69 73

...../.....

Nota zamieszczona:

w tomie

części

Suplement z r.1973

I n d e k s

VIRTUTI MILITARI

Copyright: 1970

B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

U w a g i:

ś. † p. *Gr. Pol. Arh 2.2.1973*

Dr. HENRYK GRUBER

Oficer Legionów Józefa Piłsudskiego
Kapitan W. P.

Członek Koła Legionistów i Peowiaków
Prawy Obywatel - Społecznik - Filantrop - Założyciel i Opiekun szeregu instytucji oświatowych i kulturalnych

Kawaler Orderu "Virtuti Militari" 5-tej klasy, odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych oraz Komandorią z Gwiazdą orderu "Polonia Restituta" i orderem Korony Włoskiej, Złotym Krzyżem Zasługi, licznymi medalami i Odznaką za Wierną Służbę 1-szej Brygady Legionów Polskich.

B. Prezes Pocztovej Kasy Oszczędności w Ojczyźnie, Prezes Banku Polskiej Kasy Opieki P.K.O., b. Dyrektor amerykańskich imprez asekuracyjnych.

Członek Honorowy Instytucji Naukowych i Społecznych opatrzony Św. Sakramentami odszedł w dniu 20 stycznia 1973 na wieczysty raport. Pochowany na cmentarzu Recoleta w Buenos Aires.

Cześć Jego pamięci, a wyrazy głębokiego współczucia Rodzinie składa.

**Koło Legionistów
i Peowiaków**

Źródła i bibliografia:

S. Łoza "Czy wiesz kto to jest" - nota biograficzna

Dziennik Polski 6.2.73 - wzmianka o śmierci

Wspomnienia i Uwagi 1892-1942 H. Gruber

Tydzien Polski 9.11.68 - "Na marginesie książki Grubera"

znak rozpoznawczy

105

18/6.II.73/

47/9.XI.68/

Zgon Henryka Grubera

W Buenos Aires zmarł dr Henryk Gruber i tam został pochowany. Śp. Henryk Gruber urodzony w r. 1892, oficer-legionista odznaczony licznymi orderami m.in. Orderem Polonia Restituta był wieloletnim prezesem Pocztovej Kasy Oszczędności i jedną z czołowych osobistości w życiu gospodarczym Polski.

ś. † p. *Gr. Pol. Arh 26.1.1973*

Dr. HENRYK GRUBER

Ur. 1892

Oficer Legionów Józefa Piłsudskiego

Odznaczony Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych Krzyżem Niepodległości, Polonia Restituta, Krzyżem Zasługi.

Były Prezes P. K. O.

Opatrzony Św. Sakramentami zmarł 20 stycznia 1973r. w Buenos Aires. Pochowany na cmentarzu Recoleta.

Rodzina

Na marginesie książki Grubera

Stanisław Zarzewski

T. 8. 9. XI 68

Nakładem Gryfu wyszły „Wspomnienia i uwagi“ Henryka Grubera, prezesa PKO przed wojną.

Gruby tom, formalnie autobiografia, jest czymś znacznie więcej niż opisem dziejów jednego życia. Rzuca światło na wiele ogólnych spraw Polski przedwojennej oraz na pewne sytuacje w środowisku emigracyjnym. Czyta się książkę jednym tchem bo napisana z dużym talentem, przejrzystością i interesująco, bez nadmiernych szczegółów, daje dobry obraz tych czasów minionych. Klarowność i poręczność biegu myślowego książki przypominają znakomity „Czas przeszły dokonany“ Adama Pragiera, ale gdy z lektury „Czasu“ pozostają w pamięci rzeczy raczej polityczne, to u Grubera największe wrażenie robią momenty gospodarczo-finansowe. Pragier jest człowiekiem polityki, Gruber — człowiekiem gospodarczym.

Dr Gruber rozwinął przed wojną szeroką działalność, rozbudowując największy bank polski i przyczyniając się w stopniu b. istotnym do gospodarczego rozwoju kraju. Opisuje w swej książce działalność PKO i — co niezbyt częste w autobiografiach — nie podkreśla swoich zasług i nie wyraża nastawienia „zawsze miałem rację“. Jest to skromna książka człowieka, który ma wielkie zasługi i którego nazwisko weszło do historii 20-lecia Polski.

Miarą sukcesu działalności Grubera w okresie 1928-1939, gdy był presem PKO, są cyfry. Przed nim wkłady oszczędnościowe wynosiły 58 milionów złotych, a gdy zakończył działalność wyrażały się sumą 789 milionów, czyli wzrosły 13-krotnie, przy czym ilość książeczek oszczędnościowych doszła do 3 milionów. Obrót czekowy, mniej popularny w Polsce niż w krajach zachodnich, wzrósł kolosalnie. Ilość kont tego typu przekroczyła 78 tys., podczas gdy Bank Polski miał ich niewiele po-

nad 3 tys. W chwili najwyższego swego rozwoju PKO obsługiwała aż 80% całego obrotu czekowego! Rozwinęła też w b. wielkim stopniu dział ubezpieczeniowy: w r. 1938 było 148 tys. polis na sumę 218 milionów zł. Nawiązano stosunki czekowe z zagranicą, stwarzając poważny przyływ dewiz do kraju, co miało znaczenie istotne.

PKO stała się olbrzymim rezerwuarem płynnej gotówki, nadto otworzyła szereg banków w kilku krajach zagranicznych i zasilala finansowo instytucje społeczne. Wątpić należy, czy bez pomocy PKO „Biblioteka Polska“ w Pa-ryżu zdołałaby utrzymać się przy życiu. Znaczenie PKO dla życia gospodarczego kraju i dla skarbu państwa było b. wielkie. Tylko dzięki niezmordowanej energii Grubera, jego pomysłowości i talentowi organizacyjnemu można było podobne wyniki osiągnąć.

I jeszcze jedno. Pamiętamy wszyscy zażarte dyskusje u nas przed wojną na temat wyboru właściwej drogi dla polityki gospodarczej Polski. Zwolennicy deflacji dominowali i trzymali się sztywnej doktryny. Niejeden z nas, który należał do tej szkoły myślenia, doszedł do wniosku — już na emigracji — że nie była to zapewne najlepsza postawa wobec problemów, które wówczas przed nami stały.

Gruber był jedynym bodaj wtedy zwolennikiem teorii Keynesa. Nie tylko umiał praktycznie zorganizować i na wielką skalę rozbudować ruch oszczędnościowy, ale również wykazał wczesne zrozumienie dla teorii ekonomicznych, które następnie opanowały cały niemal świat współczesny.

Prof. Pragier słusznie nazwał Grubera „najwyższej klasy człowiekiem pracy organicznej“. Przykro pomyśleć, że takiego człowieka małość ludzka wygryzła z polskiego środowiska i zapędziła do dalekiej Argentyny.